

"הרולד רובין" / הארץ / 27.1.67 / תע' יחיד / גלריה "גורדון" / תל-אביב

ציור אקספרסיוניסטי חריף, הגובל באווירה סוריאליסטית, מציג הרולד רובין בתערוכתו הנוכחית. לעומת הפשטות היחסית של המבנה בתערוכתו הקודמת של אמן זה (שנערכה לפני שנה בגלריה "אורית", ת"א), בולטת בתערוכתו העכשווית מורכבות גדולה הרבה יותר במבנה הצורני וטיפול בפרטים שכמעט לא הופיע מקודם. כאז כן עתה, ציורו של רובין הוא ציור ליניארי מובהק, ודבר זה מקנה לו גוון מיוחד: ציור אקספרסיוניסטי נוטה, בדרך כלל, להדגיש דווקא את משיכת המכחול המאפשרת תנועתיות וביטוי רגשי דרך הצבע, בעת ובעונה אחת; רובין, לעומת זאת, משיג תנועתיות ודינאמיות שקולה על ידי השימוש בקו ובכך מעביר את הדגש מה"הלם" האקספרסיוניסטי המידי של הצבע לצד הצורני - דבר המגביר את האווירה הסוריאליסטית בציוריו. אמנם יש בתערוכה הנוכחית שימוש רב יותר בצבע, אולם הסולם הצבעוני המופיע הוא סולם בו מגביל האמן את עצמו לטווח גוונים קצר מאוד - ורודים, אוקרים ומעט אולטראמרין בהיר.

בתערוכה בולטים שני מוטיבים: מוטיבים ארוטיים חריפים ומוטיבים הקשורים בביקורת חברתית. מבחינת עיצוב הציור חשובים יותר המוטיבים מהסוג הראשון - דווקא משום אי-תלותם בסיפור או ברעיון, הנוטים להכתיב מבנה צורני. המוטיב הארוטי מגולם בשתי רמות בעת ובעונה אחת: א. הצורות הראשוניות, מהן נבנה לאחר מכן המחבר הצורני, הן צורות רתמיות, דמויות עצמות, והן חודרות זו לזו תוך קריעה הדדית. ב. העיצוב הכללי, העוסק הרבה בנושא העירום, עובר תהליך של עיוות, פרימה וקריעה, תוך חשיפת פנים הגוף ו"שפיכתו" החוצה. בשתי הרמות ביחד מתפרש הצד הארוטי כמשהו אכזרי, מכאיב, מאוים ואפילו משהו מלוכלך ומוזהם - אך בד בבד, גם משהו מפתה בחייתיות שבו. מעניין לראות בציורים אלה שאין הבחנה מהותית בגישתו של הצייר אל עירום אישה ואל עירום גבר - היחס אל שניהם שווה.

המוטיב השני שהוזכר, בקורתו החברתית של האמן, מביע את עמדתו של הרולד רובין כמתנגד קיצוני לכל כפייה אוטוריטטיבית - בין אם המדובר במלחמת וייטנאם או בפוגרום שערכו מספר צעירים דתיים קיצוניים בבית אישה בירושלים. גם כאן נוצר הרושם שהנושאים הספציפיים (אם כי הינם באמת נושאים מטרידים שיש לקבוע עמדה ברורה אליהם) משמשים לצייר מעין קולב לתלות עליו התנגדות כללית יותר ופנימית יותר. יש, כמובן, לזכור היטב שבציורים העוסקים בנושא רעיוני כזה נקבעת איכות הציור לא לפי הרעיון אלא לפי קריטריונים של פתרון אמנותי - ונדמה שאת אלה מצליח רובין לפתור כהלכה ובעוצמה מרשימה.